

ENGLISKI JEZIK

Fakultativna nastava

I RAZRED – NIVO A1.1

1 časa sedmično – 35 časova godišnje

GLAVNE ODLIKE

Programski sadržaji su koncipirani za učenike koji počinju učiti engleski jezik u srednjoškolskoj fazi svog obrazovanja. Omogućavaju učenicima da dostignu nivo na kom će koristiti i razumjeti engleski jezik u nizu stvarnih i praktičnih životnih situacija.

Glavne odlike ovog programa su:

- Presentiranje niza varijacija engleskog jezika kao jezika međunarodnog komuniciranja
- Jezički sadržaji neophodni za jednostavnu i istovremeno uspješnu komunikaciju
- Pristup nastavi koja u centru pažnje ima učenike kao aktivne sudionike
- Autentični usmeni i pismeni materijali sa pažljivom gradacijom postavljenih zadataka i tekstova u skladu sa nivoom napredovanja učenika
- Učenje u ambijentu međunarodnog okruženja i razvijanje duha tolerancije, humanizna i etičkih principa
- Sistematično i pažljivo utvrđivanje gradiva
- Kompatibilnost sa brojnim video i kompjuterski dizajniranim kursevima na ovom nivou u svrhu konsolidacije i proširivanja gradiva

CILJEVI I ZADACI

Edukativni ciljevi

Osnovni edukativni ciljevi ovog programa su u domenu strategija i jezičkih vještina koje doprinose što uspješnijem procesu učenja, kako slijedi:

- Ohrabrivati pozitivan stav prema učenju jezika
- Pomoći učeniku da izvršava niz jednostavnih komunikativnih zadataka od samog početka nastave
- Podizati učeničko samopouzdanje u komunikativnim situacijama na motivirajući način
- Poticati upotrebu engleskog jezika kao sredstva međunarodnog komuniciranja
- Uspostaviti solidnu leksičku osnovu i brojne jezičke strukture i funkcije
- Omogućiti učenicima da se privikavaju na novostečene jezičke kompetencije u skladu sa svojim posebnim ličnim potrebama
- Obezbjediti niz optimiziranih aktivnosti za rad na usvajanju jezičkih struktura kroz spontana i slobodna vježbanja te razvijati strategije efikasnog učenja engleskog jezika

- Koristiti realistične komunikativne zadatke kao sredstvo ocjenjivanja napredovanja učenika i prezentirati koliko su napredovali
- Obezbjediti raznolike i stimulativne sadržaje koji će integrirati učenička lična osjećanja i iskustvo u procesu učenja i uz ugodnu atmosferu u radu omogućiti svakom učeniku da napreduje u skladu sa svojim nivoom, mogućnostima i interesom
- Ohrabrivati učenike da preuzimaju odgovornost za ono što trebaju naučiti i primijeniti u praksi

Komunikativni zadaci

Komunikativni zadaci koje će učenici moći obavljati predstavljaju ključne jezičke vještine koje učenici demonstriraju u nizu ciljnih situacija, kao što su:

- Identificirati i predstaviti sebe i druge
- Međusobno upoznavanje i pozdravi
- Tražiti i davati lične podatke u vezi sa adresom, dobi, polom, bračnim statusom, državljanstvom, zanimanjem, porodicom i slično
- Opisati vrste smještaja ljudi: namještaj, sobe, kuće
- Razgovor o danima u sedmici, vremenu po satu i vremenskim prilikama
- Razgovarati o svakodnevnim rutinskim aktivnostima i navikama
- Razgovarati o slobodnim aktivnostima: bavljenje nekim radom, hobiem i slično
- Opisivanje predmeta – veličina, materijal, boja

Tematika i vokabular

Tematika i vokabular u početnoj nastavi engleskog jezika se prvenstveno baziraju na životnom ambijentu i radu učenika iz kog se može u izvjesnoj mjeri pratiti i kulturološki aspekt života u zemljama engleskog govornog područja. Obavezno je praćenje trendova savremenog načina života u stvarnom svijetu i orijentacija na međunarodno okruženje u kome svoje značajno mjesto ima Bosna i Hercegovina kao država u kojoj učenici izučavaju engleski kao strani jezik. Također je neophodno postepeno i pažljivo uvoditi učenike u tematiku i vokabular struke koju izučavaju, a koja će biti u domenu već usvojenih jezičkih vještina. Ukoliko nastavnici nemaju neophodan materijal za rad u udžbenicima koje koriste, dužni su tu tematiku i vokabular na jasan i jednostavan način prezentirati učenicima putem odgovarajućeg materijala kojeg bi pripremili za čas.

Teme i vokabular na ovom nivou nastave su u prvom planu:

- Predstavljanje
- Boje i opisni pridjevi
- Kuća, prostorije u kući i namještaj
- Aktivnosti u slobodnom vremenu
- Hobi

Usvajanje vokabulara se ne zasniva na principu da se razumije svaka riječ u tekstu, već da se učenici nauče upotrebljavati vokabular u kontekstu. U radu se naglašavaju ključne riječi, a učenici postupno usvajaju sve važne nove riječi kroz rad na času, kod

kuće i uz korištenje preporučenog odgovarajućeg rječnika. Savremeni udžbenici danas sve češće kao prilog imaju svoje mini-rječnike koji mogu biti od velike koristi i pomoći učenicima. Slikovni rječnici sa ilustracijama i fotografijama su najpotrebniji u ovoj fazi učenja i treba ih koristiti što češće. Učenicima se preporučuje da svakodnevno, u namjenske bilježnice, bilježe nove riječi, fraze i izraze sa primjerima u rečenicama. U tu svrhu neophodno je predočiti učenicima kako klasificirati i bilježiti vokabular po tematskim grupama – *topic groups*.

Jezičke vještine

Jezičke vještine (*skills*): čitanje i razumijevanje teksta – *reading*, slušanje i razumijevanje govora – *listening*, pismeno izražavanje – *writing* i usmeno izražavanje – *speaking* su nedjeljive i nikako se ne izučavaju odvojeno na namjenskim časovima, nego se usvajaju istovremeno kroz integralni nastavni proces. Samo se na takav način mogu osposobiti učenici za rješavanje postavljenih komunikativnih zadataka.

Čitanje i razumijevanje teksta – *Reading*

Bez obzira na ograničeni nivo engleskog jezika učenici trebaju čitati različite tipove tekstova kao što su: pisma, kratki i jednostavni narativni tekstovi, različite vrste opisivanja, bilješke, formulari, e-mail poruke, putokazi, poster i slično.

Ukoliko učenici brzo napreduju nastavnici mogu uvesti dodatni materijal po vlastitom izboru iz prikladnih izvora kao što su udžbenici, brošure, prospekti i slično.

Tekstovi za obradu trebaju biti raznoliki, a razumijevanje teksta se treba utvrditi i provjeriti na takav način gdje bi učenik bio u prvom planu. Tipovi zadataka koji se preporučuju su sljedeći:

- Popunjavanje tabela
- Dopuna u bilješkama
- Pitanja sa ishodom tačno/netačno
- Spajanje teksta sa slikama
- Spajanje pasusa sa temama
- Slaganje tema
- Usaglašavanje slika ili tekstova
- Čitanje zbog specifičnih informacija
- Čitanje u svrhu davanja tačne informacije
- Čitanje radi ispravljanja netačne informacije

Slušanje i razumijevanje govora – *Listening*

U početnoj fazi učenja jezika najprikladniji način čine dijalozi u kojima sudjeluju likovi koji se često pojavljuju u novim situacijama i pričama. Učenici treba da slušaju i razumiju razne vrste govornika u neformalnoj konverzaciji, intervjuima i pjesmama, te da učestvuju aktivno u jednostavnoj konverzaciji u različitim situacijama.

Ovom prilikom se primjenjuju vježbanja i utvrđivanja gradiva kroz rješavanje različitih vrsta zadataka kao što su:

- Popunjavanje izostavljenog sadržaja
- Diktat
- Pronalaženje razlika između tekstova koji se čitaju i slušaju
- Ukazivanje na specifične detalje i drugi

Pismeno izražavanje – *Writing*

U početnoj fazi učenja jezika, uz govornu komunikaciju se istovremeno uvodi i pismeno izražavanje koje se uvodi veoma postupno i pažljivo.

Raznovrsni zadaci u pismenom izražavanju su:

- Kompjuterska korespondencija
- Opisivanje prostorije
- Opisivanje mjesta življenja
- Opisivanje jednog školskog dana

Realizacija ovih aktivnosti treba biti metodički pravilno urađena i na zanimljiv način tako da su učenik i njegova kreativnost u centru pažnje. Učenicima se prilazi tako da u pismenom izražavanju prepoznaju pomoć u ostvarenju kreativne komunikativne aktivnosti, a nikako da *pisanje* prihvataju kao *puko pisanje sastava* zbog nastavnika.

Čak i u najranijoj fazi učenja jezika neophodno je prezentirati osnovne strategije pisanja kao što su:

- Razmišljanje o ideji
- Priprema
- Organizacija ideja
- Bilješke za pisani sastav

Neosporno je da se od samog početka uvedu neizostavni znaci interpunkcije kao što su upotreba velikog slova, zarezi pri nabranjanju, znaci uzvika, tačke i znak pitanja.

Usmeno izražavanje – *Speaking*

Vođenje razgovora i izlaganje svojih misli na engleskom jeziku je jedan od najvažnijih ciljeva ove nastave. Mora se imati u vidu da je to u početnoj fazi jako teško, ali kad se ostvari željeni rezultat nakon napornog rada, iako na skromnom nivou, *govor* djeluje kao nagrada svim učesnicima u nastavnom procesu.

Usmeno izražavanje se mora pažljivo izgrađivati kroz raznovrsne aktivnosti. Naročito treba insistirati na vježbanjima koja dozvoljavaju učenicima da govore o sebi.

Tipični zadaci u usmenom izražavanju u početnoj fazi učenja jezika su:

- Gramatičke dril-vježbe
- Igrokazi
- Igre i kvizovi
- Intervjui i ankete
- Aktivnosti popune praznina sa informacijama

Funkcije usmenog izražavanja su uglavnom koncentrisane na značenje i upotrebu engleskog jezika u komunikativnim situacijama prilikom upoznavanja ljudi, zahvaljivanja, pozdravljanja i drugih situacija koje su navedene u poglavlju *Komunikativni zadaci*.

Gramatičko gradivo

1. Nouns

- Singular and plural of nouns

2. Pronouns

- Personal pronouns (nominative and objective case)

3. Adjectives

- Descriptive adjectives of different forms

4. Determiners

- Possessive 's
- This / that; these / those

5. Prepositions of time, place and movement

- From (place)
- At, in, on (place and time)
- To (direction)
- Near, next to (place)

6. Verbs (tenses, uses and forms)

- Present of *to be*, *to have* and *have got*
- *There is*, *there are* (affirmative, negative and interrogative)
- Present Simple Tense (all forms)

Strategije učenja i služenja znanjem

Ovladavanje tehnikama preglednog bilježenja, pisanje bilješki i natuknica radi boljeg pamćenja, korištenje vidnih elemenata u svrhu memorisanja jezičkih sadržaja (boje, crteži, podcrtavanje, uokvirivanje i sl.), vođenje vlastitog rječnika,

korištenje jednojezičnog udžbeničkog rječnika za pronalaženje značenja i načina pisanja riječi, korištenje dvojezičnog rječnika za pronalaženje značenja i načina pisanja riječi, uočavanje i pronalaženje pravilnosti i analogija, poticanje učenika na korištenje strategija učenja primjerenih njihovom uzrastu: oluja ideja (brainstorming), mentalne mape (mind maps), razvijanje kognitivnih i metakognitivnih strategija učenja pri rješavanju zadataka (npr. predviđanje sadržaja teksta na osnovu naslova, korištenje konteksta radi lakšeg razumijevanja, analiza, sažimanje i dr.), razvijanje vještina kritičkog razmišljanja, korelacija sa sadržajima iz drugih predmeta, primjena tehnika memoriranja (npr. mnemotehnike, rime, anagrami, sinonimi, antonimi i dr.), korištenje novih medija u učenju stranoga jezika uz pomoć profesora (pametnih telefona, interneta, računara), predstavljanje rezultata pojedinačnog i grupnog rada npr. postera o nekoj od obrađenih tema, razvoj samostalnog i grupnog učenja, razvoj svijesti o vlastitom napretku i razvoj samovrednovanja, samoprocjene (jezički portfolio) i međusobnog vrjednovanja učenika.